

Recht omlaag kijken

De kinderen leren over een hoog en ver standpunt; maten en verhoudingen

De aarde van boven, 7-8 jaar

onderwerp

onze omgeving
vanuit een
luchtballon

techniek

oliepastel
of kleurpotlood

formaat

± 32 × 32 cm

Toelichting

Het standpunt in deze les is hoog en ver. Wanneer we hier niet iets aan toevoegen wordt de opdracht te moeilijk. De kinderen weten dan geen raad met dingen als 'Hoe teken je een boom waar je schuin op kijkt.' We vermijden dit probleem door te stellen dat je elk punt van het tafereel van boven ziet. Een plattegrond-situatie dus. Van een boom zie je dan geen stam, van een huis zie je de muren niet. Naast het standpunt komt dus ook het begrip kijkrichting ter sprake. (zie blz. 23 andere opdracht)

Andere moeilijkheden die bij deze opdracht een rol spelen zijn compositie (vlakverdeling), verhoudingen (maten van de dingen t.o.v. elkaar), en kleuren. Nederland is vanuit een luchtballon gezien een soort lappendeken; maar niet alle 'lappen' zijn even groot. Bij een eenmaal gekozen maat, die natuurlijk afhangt van de hoogte waarop je vliegt, moet alles op elkaar afgestemd worden. Een sportveld moet groter zijn dan een dak van een huis en een beek smaller dan een weg.

Omdat dit onderwerp, ondanks de weinig gebruikelijke aanblik, toch een landschap is, moeten de kleuren daarmee in overeenstemming zijn: natuurlijke kleuren (zie les 1 uit *Kleur 2*). Zowel met kleurpotlood als met oliepastel is dit mogelijk.

Begeleiding

We kunnen deze les vrij rationeel aanpakken of meer vanuit de beleving. Een inleiding die aansluit bij aardrijkskundige aspecten, zoals het maken van landkaarten via luchtfotografie, is heel goed mogelijk. Van heel veel plaatsen in ons land zijn luchtopnames te krijgen (bij fotozaken, in boeken over provincies en gemeenten). Ook op de televisie is regelmatig iets te zien dat aansluit bij het standpunt van deze les.

We kunnen een verstandelijke en gevoelsmatige aanpak ook combineren. We vertellen bijvoorbeeld een spannend verhaal over een kind dat een prijs heeft gewonnen in een tekenwedstrijd. Deze prijs is een ballonvaart. Wat een avontuur! Aan de prijs zit één voorwaarde, na afloop moet de gelukkige niet alleen vertellen hoe mooi het was, hij moet er ook een tekening over maken. Hierop moet dan niet alleen staan wát er te zien was, maar vooral hoe je het zag van zo hoog.

Wat zou er allemaal te zien zijn? De leerkracht noteert op het bord wat de kinderen opnoemen: akkers, weiden, rivieren, wegen, kanalen, bossen, bruggen, dorpjes met marktplaatsen, sportvelden. Hoe zien we deze dingen? Alles is vrij klein, we vliegen hoog en daardoor is alles zeker niet gedetailleerd, wel duidelijk en overzichtelijk! We zien *alles* recht van boven, anders wordt het te moeilijk. Let op de kleuren, het is tenslotte een echt landschap, geen fantasiewereld. Daarom hebben de dingen ook een zekere afmeting t.o.v. elkaar. De compositie wordt leuk wanneer we afwisselende vlakken door diverse lijnen (bijv. wegen) laten doorsnijden. Een vierkant formaat is daarbij erg geschikt omdat hierbij eigenlijk geen boven of onder aan de tekening is. Bij de nabespreking kijken we of er verschillende 'vlieghoogtes' zijn. Welke tekeningen zouden eventueel aan elkaar passen?

onderwerp

onze klas

techniek

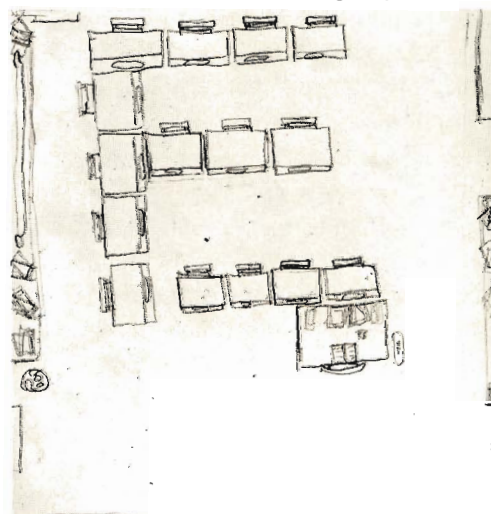
kleurpotlood

formaat

± 25 × 30 cm

Andere opdracht

Op dezelfde manier kunnen we ook van dichtbij een situatie recht van boven afbeelden. Stel je voor dat het plafond van onze klas van glas was en je stond erboven op. Hoe zie je dan alles? Dat gaan we zo precies mogelijk tekenen; we letten op bovenaanzicht (wat je niet ziet ook niet tekenen) en op de juiste verhoudingen.

Onze klas, 9 jaar

Opmerking: deze opdracht is bedoeld als extra oefening in het bovenaanzicht. Het 'hoge' en 'verre' wat eigenlijk op deze plaats in de blow-up past is daarbij even losgelaten.

Overigens is deze les een mooie voorbereiding op les 3.